

Lajše, 25. 6. 2011 – pridiga: msgr. Metod Pirih, koprski škof

Zločini medvojnih pobojev in po drugi svetovni vojni so v zavesti ljudi živi, o tem pa se prav dosti javno ne govori in piše. A kar ni zapisano, kar ni v medijih, kar ne slišimo v šoli, to se ni zgodilo. Nasprotovanje odkrivanju preteklosti še kar traja.

Pogostoma slišimo, naj že enkrat pozabimo preteklost, ki nas samo razdvaja in se zazrimo v prihodnost. Ne moremo pristati na to, da nekdo reče, da nečesa ni bilo, ali da nekaj ni vredno pomnjenja in spomina. Dokler o svoji preteklosti ne bomo povedali, kaj je bilo prav in kaj narobe, do takrat ne bo sprememb.

Na Slovenskem imamo evidentiranih več kot 600 grobišč, vendar ni politične vojne, da se to razišče. Vse je več ali manj odvisno od dobre volje nekaterih ljudi. Druga svetovna vojna je terjala 95.000 žrtev. Več kot 30.000. Ljudem je bila odvzeta pravica do spomina, do pokopa in do groba. Za več kot tretjino žrtev se sploh ni smelo priznati, da so bili ubiti. Pravica do pokopa do negovanja spomina je ena od osnovnih civilizacijskih pridobitev. Civiliziranost kakšnega naroda in sprave je v tem, da ljudi poimenuje z imenom in jih pokoplje. Tudi če to delo, odkrivanje grobišč, identifikacija pobitih, največkrat brez sodbe gre le počasi naprej, moramo to delo nadaljevati. Omalovaževanje in potiskanje teh žrtev v pozabo je nedopustna krivica. To je hudo kršenje človekovih pravic.

Kot vsako leto se želimo tudi danes spomniti na 15 ubitih Cerkljanov nekje tu v bližini 3. Februarja 1944 in vseh žrtev med 2. Svetovno vojno in po njej na Primorskem.

Naš Bog je Bog življenja in ne smrti, Bog ljubezni in ne sovraštva, Bog odpuščanja in ne maščevalnosti. On je temelj in varuh našega dostojanstva, ki ga imamo vsi enako, ker smo vsi enako ustvarjeni po Božji podobi in odrešeni z istim trpljenjem, smrtjo in vstajenjem Jezusa Kristusa. On je tudi trden in zanesljiv temelj miru. Kajti samo tako dolgo, dokler bomo imeli njegovo voljo in zgled jasno pred očmi, bomo zmogli v vsej širini in globini naših medsebojnih odnosov spoštovati drug drugega in delati za mir.

Z vojno človek spreminja ustvarjeni svet v kraj smrti in uničenja. Osiromaši ga njegovega globokega smisla, oropa ga Božje slave, ki iz sveta odseva.

Samo Duh resnice lahko utrdi v človeku in med ljudmi dragoceno dobrino miru. Če je mir delo pravičnosti, je po drugi strani pogoj za pravičnost resnica, sleherna resnica in posebno resnica o človeku. Če sta vrednoti mir in pravičnost skaljeni, če sta samo na papirju ali ustnicah, če sta ti vrednoti poteptani in uničeni, potem je najprej nujna sprava. Do sprave pa pridemo prek iskrenega priznanja napak, njihovega obžalovanja, prošnje za odpuščanje in prek poravnave krivic. Vse to samo s človeškimi sredstvi težko uresničimo, potrebujemo tudi obilno Božjo pomoč.

Ohranjati živ spomin na pobite tu na Lajšah in drugod na Primorskem ni samo zgodovinska, ampak tudi moralna zahteva. Prihodnosti ni brez spomina in tudi miru ni brez spomina. Dovolj je vojne, zgradimo mir. In potrebno je dejavno delati, da bi porušili pregrade in prepreke, ki preprečujejo uresničenje miru. Mir je skupen poklic vsakega človeka in vseh narodov, mir je naše poslanstvo.

Gospod Bog, darujemo ti odrešilno daritev tvojega Sina, kneza miru za vse pobite tukaj in na Primorskem. Gospod, podeli jim svoj večni mir, nam pa podeli Duha moči, da bomo med vsemi ljudmi učinkovito pospeševali mir, katerega nam je zapustil Kristus, naš Odrešenik.